

3 typer tapet

I butikkenes tapethyller finnes tusen og én ulike design, farger og mønstre å velge blant. Måten tapetet settes opp på, om det tåler vask og limsøl og hvordan det ser ut, avhenger av typen. Vi ser nærmere på de tre vanligste tapetvariantene.

Av Chera Westman/ifi.no, ifi.no

Formålet med tapet er å kle vegger på en slik måte at det skapes et design av farge, bilde og mønster, eller en kombinasjon av disse. Da kan man få til unike uttrykk, som er vanskelig og muligens umulig å få til med bare maling.

Tapet lages av flere forskjellige materialer og materialkombinasjoner. Hva tapetet blir kalt, avhenger av dets overflate. De tre vanligste er fibertapet, vinyltapet og papirtapet.

Viktig med god teknikk

Dekoren lages av trykkfarger, hele sjikt av vinyl, skum påført i et mønster, perler, glass, metallfolier tekstil og naturmaterialer, blant annet.

– Noen tapeter har ømfintlige forsider, og tåler hverken eksponering for sollys, våt rengjøring eller søl med lim. Hvis vi er uforsiktlige kan vi risikere å vaske vekk fargene på enkelte tekstiltapeter eller fylle ut tekstur i designet på et vinyltapet slik at det blir ødelagt, sier malermester Ole-Andreas Klaveness.

– Hvor godt et tapet tåler limsøl, eller fjerning av dette, varierer kraftig. Det er best å lage seg en teknikk

ved oppsett der du ikke søler i det hele tatt. Det handler om renslighet og god metodikk. Vær absolutt forsiktig med bruk av skjøterull – hvis den i det hele tatt benyttes, skal den brukes med lett hånd, ellers presses limet ut i skjøtene, sier han.

Metode

Tapetets bakside avgjør metoden for oppsetting.

– Før all montering av tapet skal bruksanvisningen gjennomgås nøye. Fremgangsmåten kan variere kraftig, og det er viktig å overholde produsentens anbefalinger om svelletid, påføringsmetode og type lim, rengjøring og om høydene skal endesnus, sier han.

Papirbaksider skal forfuktes og las svulle før montering, og settes gjerne opp med overlapp for å unngå at skjøtene går fra hverandre ved tørking. Det gjøres enten ved at tapetet fuktes med vann og at limet påføres veggen, eller at limet påføres høydene som deretter sveller og henges opp rett på veggen.

Hvor lenge tapetet skal svulle går frem av bruksanvisningen.

– Noen typer tapet skal svulle 3-5 minutter, men jeg har vært borti et tapet som skulle svulle 45 minutter før montering. Det er viktig å la høydene svulle like lenge, ellers kan det bli mistilpasset med mønsteret.

Forlimte tapeter skal inneholde alt lim du trenger, og hvis de fuktes etter anbefalingen skal det være nok.

FEM GODE TIPS

Ved tapetsering på gipsplater er det viktig å ikke skjære gjennom pappen på gipsplaten.

Alle tapetruller skal ha samme produksjonsnummer. Selv om rullene ser helt like ut, kan det være små forskjeller i farge eller kvalitet som først kommer til syne når tapetet henger på veggen.

Rull tapetet med baksiden inn når du skal henge det opp, slik at du ikke får lim på utsiden ved at den dulter borti veggen.

Papirtapeter kan fuktes for lite, men ikke for mye. For å unngå tørre kanter, kan tapetet fuktes lett over igjen før det henges opp. Dekk rullene med plast mens de sveller.

Sett tapetet opp med 1 mm overlapp og dytt ned til de ligger kant i kant. Ikke en mm fra, og dytt inntil. Da får du ikke lim i skjøten.

FIBERTAPET

BAKSIDE:

Baksiden på et fibertapet er laget av syntetiske fibre presset sammen med limstoff (fiber, non-woven, vlies, mineral backing). Kjente varemerker er Quick-Up, Easy-Up og Smartpaper. Fibertapeter kan være forlimt. Fibertapeter er gjerne litt tykkere, har litt mer «body». Tykkelsen og stabilitet kan variere med kvaliteten. OVERFLATE:

Overflaten kan være slett og preget, lakkert og/eller belagt med folie, perler, glass eller plast. Flere forskjellige trykkmetoder er mulige; akryl, limtrykk, screen-print. Et fibertapet belagt med metallfolie ligner på ekte metallpapir. Fibertapeter har god fargegjengivelse og dybde i farger. EGENSKAPER:

Fibertapeter har mange gode egenskaper, og har steget kraftig i popularitet de siste ti årene. De fleste er

vaskbare, men tåler ikke fett. De er enkle å henge opp siden de er formstabile og limet smøres rett på veggen. Høydene trenger ikke å forfuktes, med mindre tapetet er forlimt. Et fibertapet er diffusjonsåpent og vil slippe gjennom fukt.OPPSETTING:

Fibertapeter settes opp kant i kant.Ved stort avvik i farger mellom underlag og bunnfarge i tapetet, bør veggen grunnes med samme farge som tapetet. Bruk en vannbasert heftgrunn eller grunning for tapet.Ved overmaling eller omtapetsering kan fibertapetet med fordel sitte igjen på veggen, hvis den er slett, har god vedheft og ingen blærer. Unntaket er tapeter med metalliske effekter, flokk eller folie som må grunnes eller fjernes.

VINYLTAPET

BAKSIDE :

Baksiden i et vinyltapet består av enten fiber eller papir.– Vinyltapeter med papirbakside kan være vanskelige, fordi baksiden ekspanderer mer enn overflaten når tapetet forfuktes, sier Ole-Andreas Klaveness.Papirbaksiden kan være forlimt.OVERFLATE:

Overflatemulighetene er mange, og variasjonen i farger, struktur og mønster er stor. Tapetet kan være slett, preget, ha oppblåst skum, trykket eller være laminert med farget PVC. Noen har en matt og fin overflate som likner på papir. Overflaten kan være en imitasjon av tre, stein, mur, strikk eller annet.EGENSKAPER:

De fleste er trukket med et tynt vinylsjikt som er lett å holde rent, og gjør tapetet robust slik at det tåler både slitasje og rengjøring.Vinylsjiktet kan mange ganger fjernes ved overmaling eller omtapetsering. Baksiden sitter da igjen på veggen og danner underlag for ny behandling. Ved overmaling eller tapetsering på vinylsjiktet kan myknere i vinylen migrere, og forårsake vond lukt eller en klissete

malingfilm. Et vinyltapet er ikke diffusjonsåpent. **OPPSETTING:**

Baksidematerialet styrer oppsettingsmetoden. Et vinyltapet med fiberbakside monteres som et fibertapet med lim på veggen. Vinyl med papirbakside skal forfuktes eller ha lim på baksiden. – Skjøtene kan være en utfordring ettersom baksiden og overflatematerialet kan oppføre seg ulikt i forbindelse med vann. Vi bruker innimellom en såkalt trådskjøt, en smal overlapp på 2-3 mm.

PAPIRTAPET

BAKSIDE:

Papirtapeter er enten laget av cellulose helt gjennom, eller kan ha fiberbakside. Baksiden på et papirtapet kan være forlimt. **OVERFLATE:**

Papirtapeter finnes i mange forskjellige tykkelser og kvaliteter. Noen er meget tynne og sarte, andre er tykkere og mer robuste. Mange muligheter på overflaten, tapetet har god fargegjevning og dybde i farger. Tapeter kan være slette eller preget, ha folie, perler, glass på overflaten eller være trykket med én av flere tilgjengelige trykketeknikker og farger: akryl, limtrykk, håndtrykk. Det finnes også historiske rekonstruksjoner. Papirtapet kan være trukket med vinyloverflate (coated). **EGENSKAPER:**

Papirtapet finnes i tykke og tynne kvaliteter. Vaskbarheten varierer med overflatens beskaffenhet. Et papirtapet er diffusjonsåpent og vil slippe gjennom fukt. De med fiberbakside er formstabile under oppsetting. **OPPSETTING:**

Baksiden avgjør metode for oppsetting. Ved fiberbakside påføres lim rett på veggen. Tapeter med papirbakside må fuktes. Noen tapeter er forlimte, disse fuktes og skal swelle i henhold til produsentens anbefaling. Papirtapeter settes opp med overlapp eller trådskjøt.

For mer informasjon:

Borge

Inspirasjon Interiør

INTAG

Storeys